

Namn:

SEX & SAMLEVNAD UPPGIFTER

Biologi
2024

Mål och material

Material

- Anteckningar.
- BiologiDirekt(2012) sid. 214-249, 202-205 och 295.
- Biologi Direkt (2022) sid. 245-277, 232-235 och 300
- Menstruationscykeln, <https://www.kry.se/din-halsa/menscykeln-sa-fungerar-den/>
- Slidkrans, <https://www.rfsu.se/sex-och-relationer/for-dig-som-undrar/kropp-och-kon/fittfakta/slidkrans-modomshinna/>
- Annika Norlins sommarprat om PMS, <http://sverigesradio.se/sida/avsnitt/586561?programid=2071>
- Tea Consent, <https://youtu.be/fGoWLWS4-kU>
- Tack Gud jag är homo, <https://urplay.se/serie/207946-tack-gud-jag-ar-homo>
- Presentation om könssjukdomar
- Könssjukdomar 2021, <https://www.svt.se/nyheter/vetenskap/okar-ar-efter-ar-vi-badar-i-syfilis-just-nu>
- Internet.

Mål

- känna till olika hormoner och hormonkörtlar och vad hormonerna har för uppgifter i kroppen
- känna till pubertetsförändringar hos pojkar och flickor
- kunna jämföra pojkars och flickors pubertetsutveckling
- känna till lite om homosexualitet
- kunna de olika delarna på mannens könsorgan och delarnas uppgifter
- kunna de olika delarna på kvinnans könsorgan och delarnas uppgifter
- veta vad mensen och flytningar innebär
- kunna hormonernas uppgifter lite noggrannare och hur de styr menstruationscykeln
- känna till vad samlaget kan betyda för två olika personer och eventuella konsekvenser
- veta vad slidkrans, mödomshinnan och oskuld är och varför man ska använda ordet slidkrans
- känna till vad det finns för omskärelser och vad lagen säger om omskärelse.
- kunna lite om graviditeten
- känna till begreppet tvillingar
- veta vad en abort innebär
- känna till olika preventivmetoder, för- och nackdelar
- känna till de olika könssjukdomarna
- kunna lite om HIV/AIDS och vad som är skillnaden mellan HIV och AIDS
- känna till lite om pornografi
- kunna en hel del sexglosor

Sex&samlevnad

Hormoner

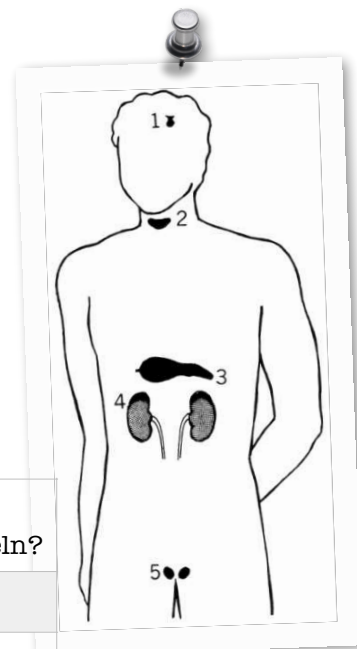
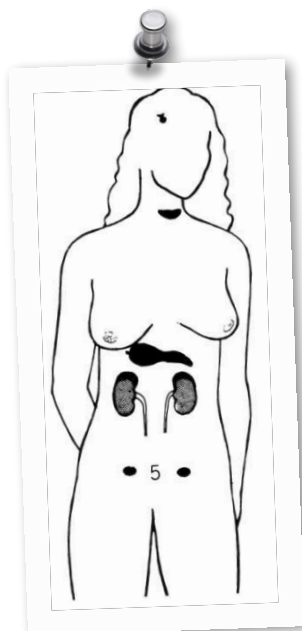
* Vad är hormoner och hur sprids de?

* Rita nedanstående tabell och fyll i den.

Vad heter körtlarna som tillverkar hormoner? Vad heter hormonerna och vilka uppgifter i kroppen har de olika hormonerna?

Litteratur:

- Biologi Direkt (2012) 202-205,
- Biologi Direkt (2022) 232-235.

Körtelns namn	Vad har dessa hormoner för uppgift? Vad heter hormonerna som bildas i körteln?
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	

Puberteten

* Hur förändras pojkar och flickor under puberteten och vad tjänar det till?

* Vilken är den avgörande skillnaden?

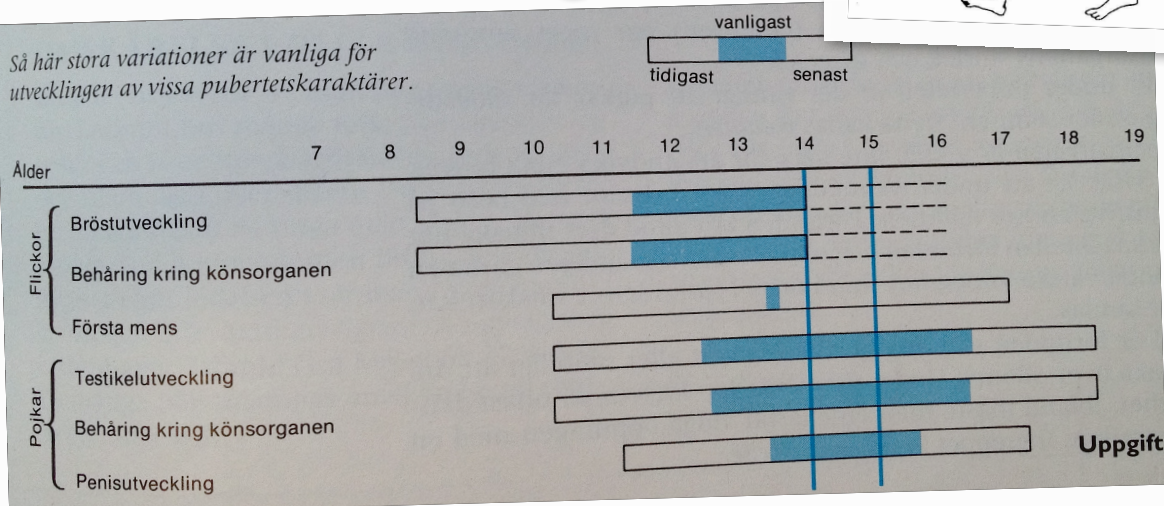
AC Försök förklara diagrammet nedan, så detaljerat som möjligt.

Litteratur:

- Biologi Direkt (2012) 221-223,
- Biologi Direkt (2022) 245-247.

Så här stora variationer är vanliga för utvecklingen av vissa pubertetskaraktärer.

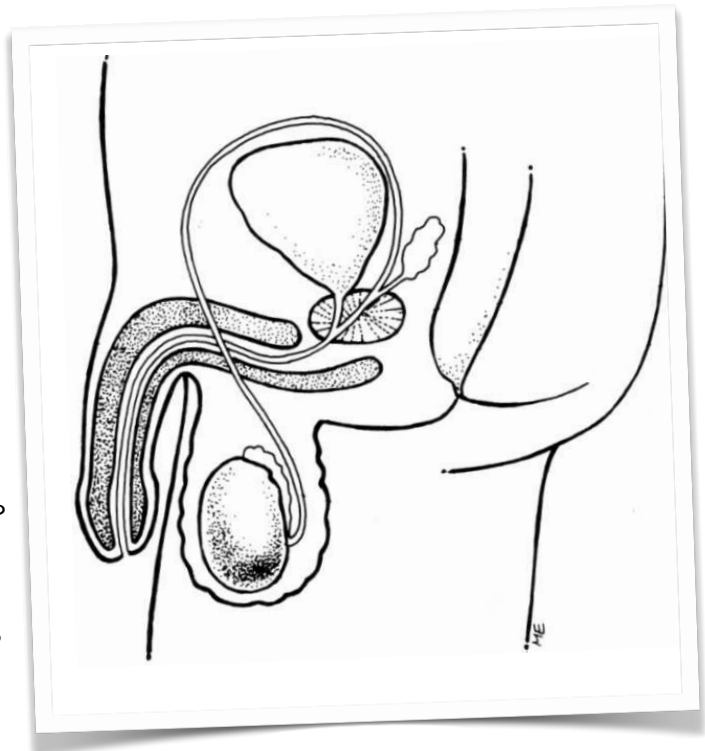

Man...

- * Markera följande delar på bilden: sädesledare, sädesblåsa, urinblåsa, prostata, urinrör, penis, svällkroppar, förhud, ollon, pung, testikel och bitestikel.
- * Vilka uppgifter har de olika delarna?
- * En sädesuttömning motsvarar ca 1 tsk. Ungefär hur många sädesceller innehåller en enda sädesuttömning?
- * Vad finns inuti sädescellen?
- * Varför ligger testiklarna i pungen och inte "inne" i kroppen?
- * Vad är manlig omskärelse?
- * I vilka kulturer sker manlig omskärelse?

Litteratur:

- Biologi Direkt (2012) 219-220 och 243,
- Biologi Direkt (2022) 252-253 och 277,
- Internet.

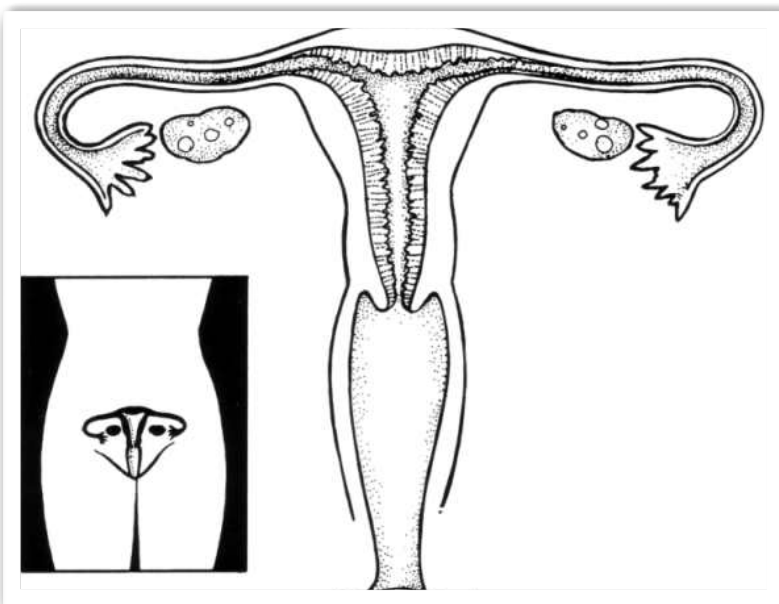
Kvinnan...

- * Markera följande delar på bilden: Äggstock, äggledare, livmoder, slida, slidkrans, inre blygdläpparna, yttre blygdläpparna, klitoris, urinblåsan, urinröret.
- * Vilka uppgifter har de olika delarna?
- * Vad finns i äggcellen?
- * Vad är kvinnlig omskärelse? I vilka kulturer är kvinnlig omskärelse vanlig?

- * Vad motsvarar testikeln i kvinnan?
- * Vad motsvarar ollonet?
- * Vad motsvarar sädesledaren?
- * Vad motsvarar svällkropparna?

Litteratur:

- Biologi Direkt (2012) 217-218 och 243,
- Biologi Direkt (2022) 250-251 och 277,
- Internet.

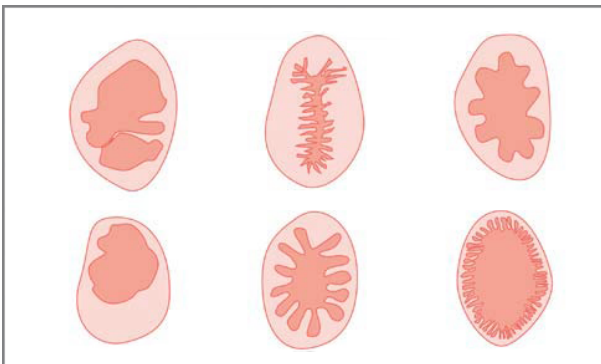
Menstruationscykeln

- * Vad är menssen?
- * Hur ofta får en tjej mens?
- * Vad är mensvärk?
- * Varför är det viktigt med noggrann hygien under menssen?
- * Vad är flytningar för något?
- * Lyssna på Annika Norlins sommarprat, <http://sverigesradio.se/sida/avsnitt/586561?programid=2071>.
- * Vad menas med PMS? Vad kan man göra för att minska PMS bekymmerna?

AC Förklara hur hormonerna styr menstruationscykeln. Se Glerups biologi och Kry.se.

Litteratur:

- Biologi Direkt (2012) 224-225,
- Biologi Direkt (2022) 254-257,
- Glerups biologi, 240-241, stencil,
- <https://www.kry.se/din-halsa/menscykeln-sa-fungerar-den/>
- <http://sverigesradio.se/sida/avsnitt/586561?programid=2071>

Mödomshinna och oskuld

- * Vad är slidkrans?
- * Varför bör man använda ordet slidkrans istället för mödomshinna?
- * Gör det ont att bli av med oskulden? Kan det blöda?

Litteratur:

- Biologi Direkt (2012) 228,
- Biologi Direkt (2022) 259,
- Om Slidkransen, <https://www.rfsu.se/sex-och-relationer/for-dig-som-undrar/kropp-och-kon/fittfakta/slidkrans-modomshinna/>

Samlaget

- * Vad är samlaget till för?
- * Vilken ålder har hälften av ungdomarna haft sitt första samlag och hälften inte?
- * Vad säger lagen?

AC Följ en sädescells väg ifrån där den bildats fram till ägget. Skriv en berättelse.

Litteratur:

- Biologi Direkt (2012) 226-229,
- Biologi Direkt (2022) 258-261.

Sexdebut - Vad tycker du?

- * Är det "inne" att ha samlag så tidigt som möjligt?
- * Tror du att det är vanligt att man säger att man har legat med någon fastän man inte har gjort det?
- * Kan det hända att man ligger med någon trots att man egentligen inte vill det? Varför i så fall?
- * När ska man börja ha samlag?

Graviditet och fosterutveckling

- * Var och hur görs en graviditetstest?
- * Var sker befruktningen?
- * Hur kan det komma sig att fostret utvecklas i vatten inne i livmodern? Diskutera med din lärare.
- * Hur får det växande fostret syre och näring?
- * Hur länge varar en normal graviditet?

Litteratur:

- Biologi Direkt (2012) 233-235,
- Biologi Direkt (2022) 262-265.

Tvillingar

- * Hur upp kommer enägg- och tvåäggstvillingar?
- * Varför är enäggstvillingar mer lika varandra?
- * Kan enäggstvillingar ha olika kön? Förklara.

Litteratur:

- Biologi Direkt (2012) 295,
- Biologi Direkt (2022) 300.

Preventivmetoder - Kärlek med ansvar

- * Vilka fördelar och nackdelar har olika preventivmedel? Rita av tabellen och fyll i den.
- * Vad är akut p-piller (även kallat dagen-efter-piller)? Bör man använda det regelbundet efter samlag - som preventivmedel?

Litteratur:

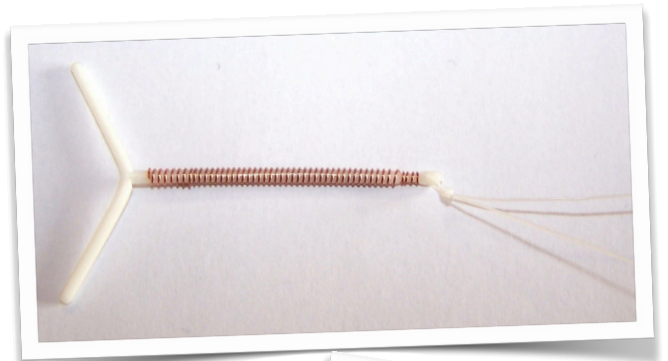
- Biologi Direkt (2012) 236-237,
- Biologi Direkt (2022) 266-268,
- <http://www.rfsu.se/sv/Sex--relationer/Preventivmedel/>

Abort eller inte?

- * Vem bestämmer om abort ska göras?
- * Hur görs en abort?
- * Vad menas med tidig och sen abort?

Litteratur:

- Biologi Direkt (2012) 237,
- Biologi Direkt (2022) 268.

Preventivmetod	Fördelar	Nackdelar
Kondom		
Spiral		
P-piller		
Avbrutet samlag		
"Säkra perioder"		
Sterilisering		

STD - sexuellt överförbara sjukdomar

- * Fyll i tabellen, på nästa sida, så den blir fullständig.
- * Vad är skillnaden mellan HIV och AIDS?
- * Vilka är de två vanligaste könssjukdomarna?
- * Vad säger smittskyddslagen?
- * Varför kan det vara intressant för dig att få HPV-vaccination?

Litteratur:

- Biologi Direkt (2012) 238-241 och 248-249,
- Biologi Direkt (2022) 269-275,
- Internet.

Vad tycker du? - kärlek och sex

- * Vad innebär kärlek för dig?
- * Måste man vara ihop? Motivera ditt svar.

Homosexualitet

- * Vad betyder det att någon är homosexuell?
- * Hur vanligt är det med homosexualitet?
- * Är homosexualitet accepterat i dagens samhälle?

- * Vad innebär bisexualitet och hur vanligt är det?
- * Tycker du att homosexuella par ska få adoptera barn?
- * Tycker du att alla heterosexuella par ska få adoptera barn?

Litteratur:

- Biologi Direkt (2012) 230-231,
- Biologi Direkt (2022) 248-249.

Pornografi

- * Vad är porr för något?
- * Vilka är farorna med porr?
- * Finns det några fördelar?

Litteratur:

- Biologi Direkt (2012) 242-243,
- Biologi Direkt (2022) 276-277.

STD - Sexuellt överförbara sjukdomar - tabell

Sjukdomens namn	Symtom/ kännetecken	Spridningssätt	Hur man skyddar sig	Botemedel	Följsjukdomar och framtida men
Gonorré				Kan botas med antibiotika.	
	Visar sig först som ett litet sår vanligen på könsorganen.				
	Oftast märks inget.				Ofrivillig barnlöshet.
				Lösning penslas på vårtorna. Dessa kan också brännas eller frysas bort.	
HIV/AIDS					
		Lus som överförs vid nära kroppskontakt.			
	Vätskefyllda blåsor på könsorganen.			Effektivt botemedel saknas.	

Ordkunskap

Kombinera orden med ordförklaringarna:

Abort	Homosexuell	Ollon	Sadist
AIDS	Impotent	Onani	Slidkrans
Avbrutet samlag	Incest	Orgasm	Sperma
Befruktning	Kejsarsnitt	Oskuld	Spiral
Bisexuell	Klamydia	P-piller	Sterilisering
Blottare	Klimakterium	Pedofil	Svällkropp
Bög	Klitoris	Pessar	Testikel
Efterbörd	Kondylom	Petting	Transsexuell
Erektion	Lesbisk	Pollution	Transvestit
Erogen zon	Livmoder	Pornografi	Ultraljud
Gynekolog	Mammografi	Prostata	Ägglodare
Herpes	Masochist	Prostitution	Ägglossning
Heterosexuell	Missfall	Provrörsbefruktning	

-Vårtbildning på könsorganen orsakad av virus.
-Moderkaka och hinnor som avgår efter förlossning.
-Preventivmedel som sätts in i slidan som ett hinder framför livmodermunnen.
-Ofrivillig sädesuttömning.
-Sexuella smekningar utan samlag.
-Del av kvinnans könsorgan i vilket barnet växer vid graviditet.
-Avbruten graviditet.
-Konstgjord befruktning utanför kvinnans kropp.
-Person som känner sexuell lust av att bli plågad.
-Penis sväller och styvnar.
-Vällustkänsla vid sexuell utlösning.
-Oförmåga hos mannen att genomföra samlag.
-Områden på kroppen där beröring framkallar sexuell lustkänsla.
-Sädesvätska.
-Röntgenmetod som kan avslöja bröstcancer.
-Känner sexuell dragning till det motsatta könet.
-Operation där barnet förlöses genom snitt i bukväggen.
-Kvinnans övergångsålder.
-Känner sexuell dragning till det egna könet.

-Smekning av de egna könsorganen.
-Homosexuell kvinna.
-Osäker preventivmetod.
-Sjukdom som kan leda till äggledarinflammation.
-Könsumgänge mellan nära släktingar.
-hudveck 1 cm in i slidan.
-Sexuella tjänster mot betalning.
-Person med behov att klä sig som det motsatta könet.
-Vuxen som känner sexuelldragning till barn.
-Sjukdom orsakad av HIV.
-Person som önskar tillhöra motsatta könet.
-Preventivmedel som påverkar kvinnans ägglossning.
-Körtel vid övre delen av mannens urinrör.
-Virusjukdom som ger blåsor och sår på läpparna.
-Person som får sexuella lustkänslor av att plåga andra.
-Preventivmedel som placeras i kvinnans livmoder.
-Inträffar ungefär mittemellan två menstruationer.
-Spontan abort.
-Del i penis som gör mannen kan få erektion.
-Manlig könskörtel som finns i pungen.
-Läkare med specialisering på kvinnans könsorgan, graviditet och förlossning.
-Sexuellt upphetsande framställning i ord, bild eller på film.
-Man som får sexuella lustkänslor av att visa sitt könsorgan för okända människor.
-Homosexuell man.
-Operation då man skär av mannens sädesledare respektive kvinnans äggledare.
-Plats i kvinnan där äggcell och spermier vanligen möts.
-Har ej haft samlag.
-Känner sexuelldragning till båda könen.
-Metod för fosterundersökning.
-”Penishuvud”.
-Ägg och spermie förenas.
-Sexuellt retbart organ mellan kvinnans blygdläppar.